- Család
- Emlékek
- Helyszínek
- Osztálytársak
- Fotógaléria
- Dokumentumok

REISZ PÉTER (1935. febr. 20. Budapest – 2011. okt. 11.)

Foglalkozása: textilgépészmérnök.

Évfolyam: 1941-től 1944-ig járt a Zichy utcai elemibe. A negyedik osztályt magánúton végezte el, mivel az iskolát 1944-ben bezárták.

TESTVÉRE: nincs.
APJA: **Reisz Imre** (1898. Budapest – 1960). Nyomdász. A pesti gettóban vészelte át a háborút.
Testvérei: **Ernő**, **Lola**, **Ali**. Alit a nyilasok agyonlőtték.
APAI NAGYAPJA: **Reisz ?** A Nyitra megyei, Páldon született.
ANYAI NAGYANYJA: (véletlenül szintén) **Reisz Regina.** Nyitra megyében született.
ANYJA: **Breiner Olga** (1906. Óbuda – ?) A Bécsi úti halálmenetből megmenekült.
Testvérei: **Breiner Ilona**, túlélte a vészkorszakot. Breiner **Nándor** munkaszolgálatosként meghalt.
ANYAI NAGYAPJA: **Breiner Kálmán** (? Mocsonok – 1938)
ANYAI NAGYANYJA: **Reisz Regina** (1879. Leléd, Nyitra megye – 1969)
A nagyszülők Óbudán, a zsinagógában esküdtek.

A nagyszülők mind apai, mind anyai ágon Nyitra megyéből, a Felvidékről települtek át 1900. körül.

A család először a Pacsirtamező utca 28-ban, majd a Timár utca 27-ben lakott.
Reisz Péter a pesti gettóban szabadult fel 1944. január 18-án.

Iskola, tanárok

Az igazgató Weisz Béla volt. A tanárok közül Vándorné Mérei Ibolyka nénit megölték. Vándor Andor a háború után visszajött, először a Munkácsy ? utcában tanított, majd kivándorolt a fiához az Egyesült Államokba, és ott halt meg. Vándorék a Beszterce utcában laktak.

Hittan, zsinagóga, az 5-ös villamos

A hittan keretében héberül is tanultunk. Minden pénteken este és szombaton átmentünk a zsinagógába, és héberül olvastunk, imádkoztunk. (A zsinagóga előtt ment az 5-ös villamos, végig a Lajos utcán.) Ma már sajnos alig tudunk héberül imádkozni. A rabbi, Neumann József a Zichy utca 9-ben, a második emeleten lakott. Volt egy lánya, aki keresztény emberhez ment férjhez, ami nagy botrányt keltett.

Vallás, család

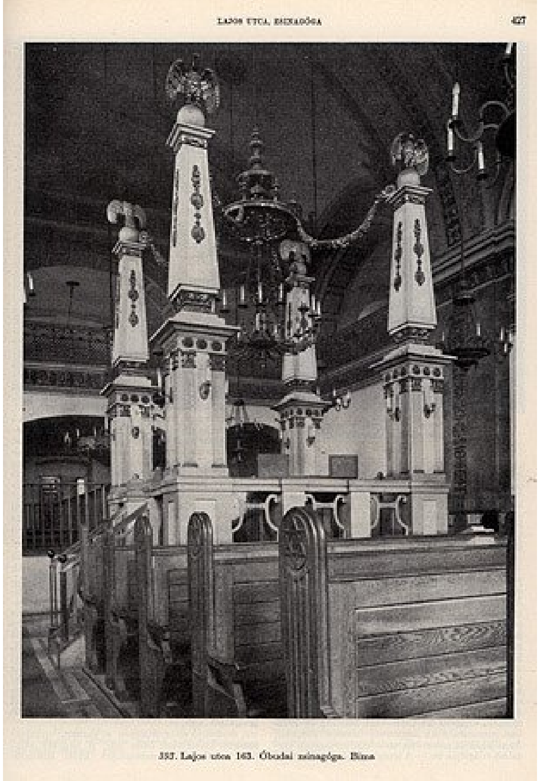

LAJOS UTCA, ZSINAGÓGA 427

337. Lajos utca 163. Óbudai zsinagóga. Bima

{yootooltip title=[ ]]} {/yootooltip}Mi nem voltunk {yootooltip title=[**kóserek**] width=[300]}**Kásér út'réfá (kóser, ill. tréfli): tiszta, ill. tisztátalan.**
Kóser: rituális szempontból megfelelő (étel, szertartási tárgy, bármi), ellentéte a tréfli: nem megfelelő.{/yootooltip}, csak a nagymamám, ő soha nem evett disznóhúst. A csirkét a

{yootooltip title=[
sakterhez
] width=[300]}
Sakter (sóhét): mészáros
, aki a rituális vágást végzi. Tórai parancs a rituális vágás, mert ez a kásrut („kóserság”) alapja. A cél az, hogy az állat a lehető legkevesebb fájdalommal múljon ki.{/yootooltip} vitte, aki szabályszerűen levágta, kiengedte a vérét, hiszen a vért nem szabadott meginni. A Timár utca és a Pacsirtamező utca sarkán volt egy kóser hentes, a rendőrség épületében. A libát is a hitközségi sakternál vágták le. A sakter úgy tudom, hogy a Mókus utcában volt.

A zsinagóga belseje, sátoros ünnep a Zichy utcai iskola udvarán

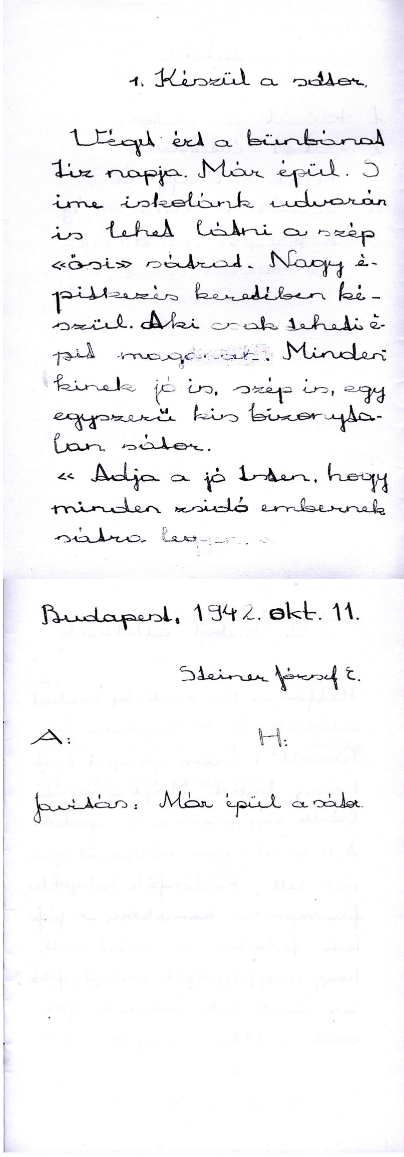

1. Készül a sátor.

Véget ért a bűnbánat tíz napja. Már épül. S íme iskolánk udvarán is lehet látni a szép «ősi» sátrat. Nagy építkezés keretében készül. Aki csak teheti építi magának. Mindenkinek jó is, szép is, egy egyszerű kis bizonytalan sátor.
« Adja a jó Isten, hogy minden zsidó embernek sátra legyen. »

Budapest, 1942. okt. 11.

Steiner József E.

A: H:

Javítás: Már épül a sátor.

Középen volt a {yootooltip title=[**bima**] width=[300]}**Bímá: emelvény**, amelyet a templom közepén helyeznek el. Ezen olvassák a Tórát és bizonyos imákat is itt mondanak.{/yootooltip} a Tórával, ahol imádkoztak. A frigyszekrény, ahol az értékes Tóratekercsek voltak elhelyezve, a Duna felé nézett. A karzaton a zsidó templomoknak megfelelően a férfiak és nők külön ültek. Az őszi zsidó ünnepeken, {yootooltip title=[

ros hasánákor
] width=[300]}
Ros hásáná: „újév
”. Az ítélet napja a világ minden teremtménye számára. Ekkor határozza el Isten, mi lesz a sorsuk az elkövetkező évben.{/yootooltip} és a bűnbánat napján, {yootooltip title=[
jóm kippúrkor
] width=[300]}
Jóm kippúr: „engesztelés napja”
, hosszúnap. Ezen a napon az élet és halál könyve nyitva van az Örökkévaló előtt, és ítélete megpecsételésének félelme hatja át a halandókat. Az ünnep során 25 órán át böjtölnek és imádkoznak.{/yootooltip} zsúfolásig telve volt a templom. Több, mint ezerháromszázan fértek el, és voltak is annyian. Az óbudai lakosoknak 5 %-a zsidó volt a háború előtt. Nagy részük elpusztult a háborúban. A visszajöttek közül pedig sokan kimentek Kanadába, Amerikába, stb. {yootooltip title=[
Sátoros ünnepen
] width=[300]}
Szukkót: „sátoros ünnep”
. A Tóra parancsa szerint hét napig kell sátorban lakni, annak emlékére, hogy az Egyiptomból kivonult ősök is sátrakban laktak pusztai vándorlásuk során. (Lásd: szukká){/yootooltip}, az elemi udvarán volt fölállítva a sátor. Mi állítottuk föl gallyakból a zsidó előírásoknak megfelelően, gyümölcsöket aggattunk föl rá, majd mi bontottuk el. Ott is aludtunk. Ha nem is minden nap, de a szüleink megengedték, hogy egy-egy nap ott aludjunk. Én közel laktam az iskolához, ezért azt hiszem, soha nem maradtam ott.

Zsidó vallású magyarok

Külön fejezetet érdemelne, hogy a háború előtt nagyon sok zsidó dolgozott a textilgyárakban, a textiliparban. Zsidó vallású magyarok voltak. Híres vegyészmérnökök, gépészmérnökök, akiket Európa– szerte ismertek. A Goldberger gyár egy-egy terméke Goldstein, stb. világhírű volt. Ágyneműt is gyártottak itt. A Pamutipar Kikészítő gyárat is lebontották a Nagyszombat utca sarkán, a Goldberger gyár gépeit bagóért adták el. Én is dolgoztam a gyárban. Szomorú a gyár mostani állapota.

[illegible]

[illegible]

21. Sírkövek a Laktanya u [illegible] 1974 [illegible] Vörösvári út a 91b szám [illegible] 1969 [illegible]

15. Óbudai zsinagóga, [illegible] jobbra: Márkusz György, Reisz Péter, Gottlieb Gulyás Miklós, Bu

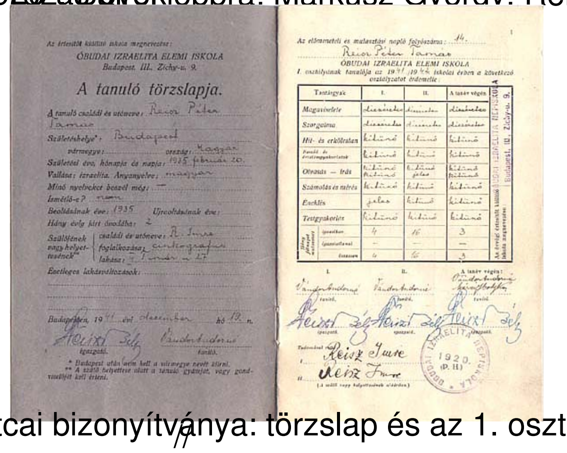

Az értesítőt kiállító iskola megnevezése:
ÓBUDAI IZRAELITA ELEMI ISKOLA
Budapest, III., Zichy-u. 9.

A tanuló törzslapja.

A tanuló családi és utóneve: Reisz Péter Tamás
Születéshelye*: Budapest
vármegye: ország: Magyar
Születési éve, hónapja és napja: 1935 február 20.
Vallása: izraelita. Anyanyelve: magyar
Minő nyelveket beszél még: —
Ismétlő-e? nem
Beoltásának éve: 1935 Ujraoltásának éve:
Hány évig járt óvodába: 2
Szülőjének vagy helyettesének** családi és utóneve: R. Imre
foglalkozása: cinkográfus
lakása: [illegible] 27
Esetleges lakásváltozások:

Budapesten, 1941. évi december hó 19. n.
Reisz Béla igazgató. Vándor Antalné tanító.

* Budapest után nem kell a vármegye nevét írni.
** A szülő helyettese alatt a tanuló gyámját, vagy gondviselőjét kell érteni.

Az előmeneteli és mulasztási napló folyószáma: 14.
Reisz Péter Tamás
ÓBUDAI IZRAELITA ELEMI ISKOLA
I. osztályának tanulója az 1941/1942. iskolai évben a következő osztályzatot érdemelte:

Tantárgyak	I.	II.	A tanév végén
Magaviselete	dicséretes	dicséretes	dicséretes
Szorgalma	dicséretes	dicséretes	dicséretes
Hit- és erkölcstan	kitűnő	kitűnő	kitűnő
Beszéd- és értelemgyakorlatok	kitűnő	kitűnő	kitűnő
Olvasás — írás	kitűnő kitűnő	kitűnő jeles	kitűnő kitűnő
Számolás és mérés	kitűnő	kitűnő	kitűnő
Éneklés	jeles	kitűnő	kitűnő
Testgyakorlás	kitűnő	kitűnő	kitűnő
Hány félnapot mulasztott: igazoltan	4	16	3
igazolatlanul	—	—	—
összesen	4	16	3

Az érvényes értesítőt kiállító iskola megnevezése: ÓBUDAI IZRAELITA NÉPISKOLA Budapest, III., Zichy-u. 9.

I.	II.	A tanév végén:
Vándor Antalné tanító.	Vándor Antalné tanító.	Vándor Antalné [illegible] tanító.
Reisz Béla igazgató.	Reisz Béla igazgató.	Reisz Béla igazgató.

Tudomásul vettem:
I. Reisz Imre
II. Reisz Imre
(A szülő vagy helyettesének aláírása.)

1920. (P. H.)

194. Reisz Péter Zichy utcai bizonyítványa: törzslap és az 1. osztály érdemjegyei. 1941-42.